

N:o 9/-28. STORA UTSKOTTETS betänkande N:o 9/-28 med anledning av Landskapsnämndens framställning till Ålands landsting med förslag till landskapslag, innehållande särskilda stadganden angående vägväsendet i landskapet Åland samt Finans- och Ekonomiutskottets betänkande rörande samma ärende.

I och för vidare beredning och utlåtande har Landstinget remitterat förberörda ärende till Stora utskottet, som denna dag till behandling upptagit detsamma och därvid beslutat avgiva följande utlåtande:

§ 1. I likhet med Finans- och Ekonomiutskottet godkände Stora utskottet § 1 enligt Landskapsnämndens förslag.

§ 2. Samma blev förhållandet med § 2 momenten 1 - 5. Beträffande mom. 6 i § 2 framhölls i Stora utskottet det obefogade i att landskapsnämnden oberoende av ägarens av stengärdet bifall skulle kunna borttaga stengärdet och ersätta detsamma med annat lämpligt stängsel. Vidare påpekades de stora olägenheter landskapet skulle komma att få vickännas genom underhåll av en stor mängd dylikt ersättande stängsel i olika delar av landskapet, samt de vådor på grund av bristande tillsyn över och underhåll av dylikt stängsel jämväl för jordägaren härigenom kunde uppstå.

På grund av det ovan sagda beslöt Stora utskottet giva mom. 6 i § 2 följande lydelse:

§ 2.

Mom. 6. Tidigare uppfört stengärde är icke underkastat bestämmelserna i detta lagrum.

§§ 3 - 19 godkändes enligt Landskapsnämndens formulering.

På grund av ovanstående får Stora utskottet föreslå

att Landstinget ville antaga förberörda lag så

lydande:

L a n d s k a p s l a g,

innehållande särskilda stadganden angående vägväsendet i landskapet

Åland.

§ 1.

Landsvägar, av kommun underhållna eller kommunala vägar och bygdevägar äro allmänna vägar.

§ 2.

Vid landsväg och kommunalväg må tätt stängsel å skogig plats eller glest stängsel å öppen plats icke inrättas närmare än på 0,5 meters avstånd och tätt stängsel å öppen plats ej närmare än på 5 meters avstånd från yttre dikeskanten, eller där dike icke finnes, från vägsläntans yttre kant. Finnes tätt stängsel vid vägen på närmare avstånd än här är stadgat, bör detsamma inom åtta år efter denna lags ikraftträdande undanskaffas. Stängsel kring trädgård och tomt får likväl alltid inrättas på 0,5 meters avstånd från yttre dikeskanten eller, där dike icke finnes, från vägsläntans yttre kant.

Med tätt stängsel avses i denna lag sådant stängsel, som är av annat material än nät eller tråd och är tätare uppfört, än vad i landskapslagen angående ägors fredande mot skada av husdjur är stadgat om byggnad av laga stängsel.

Vid bygdeväg må stängsel ej inrättas närmare än 0,5 meter från yttre dikeskanten eller, där dike icke finnes, 1 meter från vägsläntans yttre kant.

Ej må byggnad invid allmän väg uppföras närmare än 4 meter från vägsläntans yttre kant eller 3 meter från yttre dikeskanten. Dock kan landskapsnämnden på ansökan, som åtföljes av kommunalfullmäktiges utlåtande i ärendet, bevilja undantag från denna bestämmelse.

I skarpa kurvor bör skogen gallras eller kvistas samt såvitt möjligt andra naturhinder för utsikten avlägsnas, så att vägen på en sträcka av minst 50 meter framåt utan svårighet kan överskådas.

Tidigare uppfört stengärde är icke underkastat bestämmelserna i detta lagrum.

§ 3.

Det är förbjudet att hålla grind å allmän väg annorstädes än i vägens korsning med kanal eller vid färjställe. Rättighet att hålla grind å redan anlagd landsväg må förbliva gällande, försåvitt ej landskaps-

utförande på annat sätt beslutna arbeten, för vilka kostnadsförslag skola uppgöras ävensom skäligt belopp för oförutsedda utgifter.

§ 6.

För anläggning av allmän väg så ock för flyttning eller utvidgning av sådan väg skall, såframt överenskommelse med jordägaren ej kan träffas, behövt område exproprieras; lag samma vare beträffande sådan inskränkning av nyttjanderätten till på ömse sidor om vägen belägen mark, som är för allmän väg nödvändig.

§ 7.

Utslag, varigenom landsväg påjudits till byggande, flyttning eller utvidgning, anses inbegripa jämväl expropriationsrätt till område, som för vägen erfordras, så ock rätt att upptaga diken och taga vägbyggnadsämne från i utslaget nämnda platser.

§ 8.

Där ej överenskommelse träffats om lega eller inlösen för landsväg eller för erhållande av vägbyggnadsämne behövt jordområde och såframt den del av sagda område, som tillhör vederbörande jordägare, utgör högst 0,3 hektar odlad eller tre hektar icke odlad jord, beslute om inlösen och jordägaren eller -innehavaren tillkommande ersättning skiljemän, av vilka jordägaren utser en, landskapsnämnden den andra och de sålunda utsedda gemensamt den tredje till ordförande. Enas dessa icke om val av ordförande, må domhavanden å orten, på landskapsnämndens anmälan, utse ordförande.

Har jordägaren ej inom fjorton dagar efter bevisligen erhållen anmodan utsett skiljeman, skall sådan, på landskapsnämndens anmälan, utses av kommunalfullmäktiges ordförande.

För förrättningen tillkommer skiljeman skäligt arvode som av skiljemännen skall fastställas och erläggas av den, på vilken vägens underhåll ankommer.

Angående verkställighet av skiljemännens beslut vare gällande, vad i utsökningslagen är därom stadgat.

Där område, som skall arrenderas eller inlösas, är större än vad i

i momentet är sagt, och överenskommelse med jordägaren icke kommer till stånd, lände gällande lag om expropriation av fast egendom för landskapets behov till efterrättelse.

§ 9.

Skall för forsling av vägbyggnadsämne annans enskilda väg eller bro begagnas, pröve, där ej vederbörande därom enas, skiljemän, vilka utses på sätt i § 8 är sagt, huruvida sådan rätt må medgivas samt bestämme i ty fall den ersättning, som för tillgodonjutande av nämnda rättighet bör erläggas.

§ 10.

Rösterna å bygdevägsstämma räknas efter envar delägare påförda vägenheter, dock så att ingen får rösta med mera än femtedelen av antalet vid stämman företrädda vägenheter.

§ 11.

Mariehamns stad underhåller inom stadens område befintlig landsväg, men erlägger landskapet härför ersättning, beräknad efter vägens längd, dock ej för den del härav, som faller inom stadens reglerade område, och ej utöver vad vägens underhåll bevisligen kostat samt uti ingen händelse mer, än vad motsvarande längd av likartad, under landskapets omedelbara vård tagen landsväg i medeltal under samma år i kostnad dragit.

Underhållet av sagda landsvägsdel övervakas av den myndighet, som har att draga försorg om underhållet av med densamma förbundna landsvägar.

§ 12.

Bygges ny allmän väg eller utvidgas eller flyttas tidigare förefintlig, skola de kommuner, genom vilkas område vägen drages, ansvara för samtliga i §§ 6 och 8 nämnda ersättningar.

§ 13.

För byggande och underhåll av kommunala och bygdevägar samt i § 12 omnämnda utgifter ävensom till upprätthållande av bro å sådan över farled utstakad vinterväg, som underhålles såsom kommunal eller bygdeväg, kan landskapsbidrag enligt prövning beviljas.

§ 14.

Då tidigare landsväg, kommunalväg eller bygdeväg övertages för underhåll av landskapet och utredas icke kan, vilken bredd för vägen tidigare fastställts, anses den förutvarande landsvägens och kommunalvägens område hava varit minst 6,75 meter samt bygdevägs område minst 5,50 meter brett.

Innan bygdeväg, som tidigare varit landsväg, övertages av landskapet skall den försättas i fullgott skick av den kommun, inom vars område den är belägen.

§ 15.

Trumma eller spång över dike vid allmän väg skall utföras av den, som har behov av densamma, på sådant sätt, att den kan godkännas av den, som har att övervaka vägens underhåll.

Vägdike må icke utan tillstånd av den myndighet, som ombesörjer vägens underhåll, utvidgas, fördjupas eller på annat sätt förändras.

§ 16.

Skall för markens ändamålsenliga torrläggning avloppsdike ledas under allmän väg eller redan förefintligt sådant fördjupas eller eljest utvidgas, må därtill utverkas tillstånd av den myndighet, vilken omvårdnaden av vägen åligger och skall den, som äger bekosta vägens byggnad och underhåll, uppföra nödig bro eller trumma.

I fråga om kostnaderna för tidigare i ovannämnt syfte tillkomna broar eller trummors underhåll vare lag samma.

§ 17.

Den, som underhållet av vinterväg åligger vare berättigad att utbyta vid vägen uppfört, för dess öppenställande i avsevärd grad hinderligt stängsel mot annat sådant, som motsvarar det tidigare stängslets ändamål och varaktighet, försä vitt detsamma icke omgärdar trädgård eller tomt. Det tidigare stängselmaterialet skall anses tillhöra den, som förnyar stängslet, och vare han skyldig att det från platsen avlägsna. Underhållet av sålunda förnyat stängsel åligger den, på vilken underhållet av det tidigare stängslet ankommit.

§ 18.

Det vare förbjudet att å landsväg beta kreatur, som icke åtföljes av vårdare.

Undantag från i 1 mom. nämnd vårdarskyldighet kan på ansökan och efter landskapsnämndens prövning beviljas.

§ 19.

Genom denna lag upphäves landskapslagen angående byggande och underhåll av vägar på landet i landskapet Åland, utfärdad den 16 juni 1924, i de avseenden dess bestämmelser äro emot ovanstående stadganden stridande.

Mariehamn den 21 november 1928.

På Stora utskottets vägnar:

Herman Mattson

Viktor Strandberg